

I. Základní metodické přístupy

Od roku 2002 je **dotazník VŠPS** plně harmonizován se standardem Eurostatu. Obsah standardu Eurostatu se stále vyvíjí a v této souvislosti ČSÚ provádí příslušné změny v národním dotazníku VŠPS v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU). Obsah a formální struktura čtvrtletní publikace však zůstávají zachovány a umožňují tak čtenáři dobrou orientaci ve vazbě na publikace za předcházející období. Zároveň je zajištěna kontinuita a konzistence statistických dat v potřebné časové posloupnosti.

Počínaje 1. lednem 2000 vstoupilo v platnost územní uspořádání České republiky na základě ústavního zákona č. 347/97 Sb., podle nějž je ČR dělena na **14 krajů** – vyšších územních samosprávných celků (VÚSC). V návaznosti na toto administrativní uspořádání bylo pro potřeby statistické, analytické a pro potřeby Evropské unie, v souladu s Usnesením vlády České republiky č. 707/1998, provedeno vymezení osmi statistických územních jednotek (**regionů soudržnosti**) na území ČR. Územní uspořádání České republiky, které respektuje systém vymezení NUTS (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) v zemích EU, je patrné z map v Technických poznámkách. Pravidelná čtvrtletní publikace výsledků VŠPS obsahuje pohledy na trh práce na všech základních úrovních, tj. NUTS 1 – Česká republika, NUTS 2 – regiony soudržnosti a NUTS 3 – kraje.

Předmětem šetření ve VŠPS jsou **domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech**. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují jen základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. **Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních**. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení Eurostatu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Výběrový soubor zahrnoval v 1. čtvrtletí roku 2021 přes **23 tis. bytů** na území celé České republiky (necelých 0,6 % všech trvale obydlených bytů), v nichž bylo téměř **49 tis. respondentů všech věkových skupin**. Z nich bylo přes **42 tis. respondentů ve věku 15 a více let**. Tento rozsah souboru umožňuje získat odhady charakteristik trhu práce na úrovni republiky i odhady hodnot na úrovni NUTS 2 a NUTS 3 s přesností požadovanou Eurostatem.

Počet domácností a osob 15letých a starších ve výběrovém souboru

ČR celkem	Kraje													
	Hl. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Počet domácností ve výběrovém souboru														
23014	2093	2989	1714	1548	815	1649	1176	1189	1299	1391	2297	1181	1247	2426
Počet osob 15letých a starších ve výběrovém souboru														
42030	3280	5542	3159	2938	1378	2865	2149	2155	2456	2740	4513	2158	2421	4276

Všechny údaje z výběrového souboru byly převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil. Uvedený způsob přepočtu nejlépe koresponduje s okruhem osob zahrnutých do šetření (trvale bydlící obyvatelstvo).

VŠPS je kontinuální šetření, jehož výsledky jsou vyhodnocovány a publikovány ve čtvrtletní periodicitě. Výsledky šetření jsou zveřejňovány tři měsíce po skončení čtvrtletí. V souvislosti se sjednocením obsahu národního dotazníku a seznamu otázek závazných pro členské země EU je postupně modifikován obsah této publikace. **Od ledna roku 2013** jsou také zveřejňovány základní míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity očištěné od sezónních vlivů v měsíční periodicitě v tzv. Rychlých informacích na stránkách Českého statistického úřadu – www.czso.cz:

<https://www.czso.cz/csu/czso/zamestnanost-nezamestnanost->

Od 1. čtvrtletí 2011 nejsou samostatně publikovány údaje **za civilní sektor**. Veškeré tabulky dříve publikované za civilní sektor (tabulky typu 300) jsou publikovány za celé národní hospodářství, a to ve stejném formátu, při zachování hlaviček i sloupců.

Od roku 2011 jsou zjišťovány **některé ukazatele v omezeném rozsahu**, a proto nejsou součástí pravidelných čtvrtletních a ročních publikací. Příslušné údaje budou k dispozici **jen jako roční údaje** a lze si je vyžádat prostřednictvím informačního servisu ČSÚ. Jsou to tyto dříve pravidelně publikované ukazatele (v předešlých čtvrtletních publikacích do roku 2010 č. tabulky):

- důvody ekonomické neaktivity (107);
- osoby se zdravotním postižením (108, 314);
- situace respondenta před rokem (109);
- důvod práce na zkrácený úvazek (311);
- práce v atypickou dobu – na směny, večer, v noci, v sobotu, v neděli (313).

Od roku 2014 jsou obory vzdělání opět zjišťovány čtvrtletně (klasifikace ISCED 97)

Tyto údaje ve čtvrtletní periodicitě lze poskytnout na vyžádání.

Od 3. čtvrtletí roku 2016 jsou ve VŠPS obory vzdělání zjišťovány podle nové Klasifikace oborů vzdělání **CZ-ISCED-F 2013**, která je plně v souladu s mezinárodním standardem, který byl vytvořen organizací UNESCO.